بالالر باقچەسندن №12

35

تالستوی بابای

حکایەلری

ع . س .

ناشرلری : برادران کریملر .

مطبعۀ کریمیه قزانده .
۱۹۱۳

КАЗАНЬ
Лито-Типографія Т-го Д-ма „Бр. КАРИМОВЫ“.
1913.

وزیر عبدالله

پیرسییا پادشاهینڭ عبد الله اسملی بر وزیری بار ایدی. اول، پادشاه یانینه نەق بر یل کیلمیچه طوردی. شول آراده خلق آراسنده طنچسزلق‌ده باشلانغان ایدی.

خلق، وزیر عبدالله‌نڭ کیلگەنون کوروب، آنی چولغاب آلدیلرده، بارا طورغان ییرندن طوقتاتدیلر. اگرده اش اوزلری تلەگانچه بولماسه، وزیرنی ئوترەچەکلرن سویلەدیلر. اولده بولمادی؛ آرالارندن برەو عبدالله وزیرنڭ صاقالندن طوتوب ایبەگن سلکوب‌ده آلدی.

خلق وزیرنی یبەردی.

اول، پادشاه یانینه کیلگاچ، آنڭ خلقغه یاردم ایتوون هم آنی خورلاغانلقلری اوچون جزاء بیرمەون اوتندی.

ایکنچی کوننی ایرته برلەن وزیرگه بر کیبەنچی کیلدی.

وزیر کیبتچینڭ یۇمشی نەرسە ایکانون صوراغاچ، کیبنچی جەوابندە: «مین، کیچە سینڭ کیفكنی ییبەرگان کشینڭ کم ایکانلگن ئەیتورگە کیلدم، مین آنی بلەم.

- اول مینم کورشی نعیم اسملی برەودر آنی سین برەر کشی آرقلی چاقرتوب، اوزینە تیوشلی جزانی بیر!» - دیدی.

وزیر، کیبتچینی چغاروب ییبەرگاچ، نعیمنی آلوب کیلوۇر اوۇچوۇن بر کشینی ییبەردی.

نعیم کیلگان وقتدە «آخری مینی کمدە بولسوۇن برەو باروب چاقغاندر» - دیب اویلاب قورقا، قورقاغدە وزیر یانیغە باروب کردیدە آنڭ آیاغیغە یغلدی.

وزیر نعیمنی اوزی کوتەروب طورغزوب: «مین سینی جزالار اوۇچوۇن چاقرتمادم، تیك سینڭ کورشکنڭ ناچار کشی ایکانلگن، آنڭ مینگا کیلوۇب سینی چاقغانلغوۇن ئەیتور اوچون، ایکنچی وقتدە آندن صاقلانوب یورورگە قوشار اوچونگنە چاقرتدم، بار کیت! اللهغە تابشردم» - دیدی.

پادشاه هم كولمه‌ك

بر پادشاه آورو ایدی. اول ـ «كم ده‌كم مینی آوروودن تورگزسه، شونگار مملكتمنگ یارطیسون بیره‌م» ـ دیب خلقغه اعلان تاراتدردی.

مونی ایشتوب كوب حكیملر جییلوب پادشاهنی آوروودن تورگزو حقده تورلی سوزلر سویلی باشلادیلر. لكن هیچ كم پادشاه اوچون دارو تابا آلمادی.

شولای ده بولسه، آرالردن بر حكیم: «پادشاهنی تورگزورگه ممكن، لكن آننگ اوچون چن بختلی كشینی تابوب، آننگ كولمه‌گن صالدروب آلوب پادشاهغه كییورتولسه، اول شیكسز توروله‌چه‌ك» ـ دیدی.

پادشاه بتون تیره یاقغه بختلی كشینی ازله‌ب تابار اوچون كوب كشیلر یبه‌ردی.

بو یبه‌رلگان كشیلر كوب یرلرده بولوب اوزاق، اوزاق یورسه‌لرده، هیچ بر بختلی كشینی تابا آلمادیلر. چونكه بختلی كبك كورنگان نینده‌ی گنه كشی بولسون، آننگ بر ییتوشمه‌گان ییری بولا، اول شوننگ اوچون زارلانا ایدی:

بره‌وبای بولسه‌ده، سلامت بولمی ؛ بره‌وسلامت بولسه‌ده بای بولمی ؛ بره‌و بای‌ده سلامت‌ده بولا ؛ لکن خاتونی اوکماغان ، ناچار بولا ، اول شوندن زارلانا ـ ایدی .

الحاصل ، اوزبنلڭ طورمشندن زارلانماغان هیچ کمنی تابا آلمادیلر.

بر مرتبه پادشاهنڭ اوغلی ، قونله برله‌ن ایسکی بر یورتنڭ طورندن اوتوب بارغانده، یورط اچنده بره‌ونڭ : «الله‌غه شکر، اشله‌دم ایندی تاماغم طوق ، ایندی یوقلارغه یاتام ؛ موندن‌ده آرطق میکا نه‌رسه کیره‌ك تاغی» ـ دیب سویله‌نگانوُن ایشتوُب بیك شادلاندی‌ده یاننده‌غی کشیلرگه شول فقیرنڭ کولمه‌گن صالدروب، ئه‌تکاسی پادشاهغه ایلتوب کییورتورگه ، کولمه‌ك اوُچوُن فقیرگه اوزی تله‌گان قدرلی آقچه بیرورگه قوشدی .

کشیلر فقیرنڭ یانینه کروب کولمه‌گن صالدروب آلمقچی بولغانلر ایدی ، فقیر اوزینڭ آقطق کولمه‌گنده آیرولغانی اوچون زارلاندی .

پادشاهنڭ ياڭا كييمى

بر پادشا بيك ياخشى كييمۇرگه ياراتا ايدى.

اول شول ماتور كييملر كييودن بيزه‌نودن باشقه نه‌رسه حقنده هيچ اويلامىده ايدى.

مونه بر وقتنى ايكى كييم تگوچى پادشاهنڭ يانينه كيلۇب: «بز بو كونگه‌چه هيچ بر كشيده بولماغان بيك زيفتلى وماتور ايتوب كييم تگه بله‌مز؛ تيك شونسى بار: كم ده‌كم احمق هم اوزينڭ اشن اشلى آلورلق توگل، اول، بزنڭ تككان كييمنى كوره آلماس، كم ده كم عقللى اول آنى كورۇر، ئه بر عقلسز كشى گرچه آنڭ يانىده طورساده كوره‌چه‌ك توگل» - ديديلر.

پادشاه كييمچيلرنڭ سه‌يله‌گان سوزلرينه بيك شادلانوب اوزيله شول كييمنى تگه‌رگه قوشدى.

كييمنى تگه‌ر اوچون كيره‌ك بولغان خه‌تفه، يفه‌ك، آلتون، الحاصل كييم تگه‌ر اوچون هر بر كيره‌كلى نه‌رسه‌لرنى بيردردى.

بر آطنا اوتكاچ پادشاه ياڭا كييمنڭ ئولگرگاۋن ياكه

ئۆلگرەگانۈن بلور اوچون اوزینڭ برمینیستروْن کییمچیلرگە بیبەردی . مینیستر آلارغەباروب کرگاچ اوزینڭ نی اوْچوْن کیلگانۈن سویلەدی .

کییمچیلر: « ئەنە قارا! کوبەن ئوك بەلەدی » دیب بربوش اورنغە بارماقلری برلەن توتوب کورسەتەیلر.

مینیستر: « اگر دە برەو احمق هم اوزینڭ اشن اشلی آلورلق توگل ایکان ، اول کشی یاڭا چقغان کییمنی کورە آلماس» ـ دیب کییمچیلرنڭ پادشاهغە سویلەگان سوزلرینی خاطرندە طوتوب کییمنی کورگانگە صالندی دە: « بیك یاخشی تگلگان ایکان » ـ دیب کییمنی ماقتاب قویدی .

پادشا ، کییمنی کیترۈرگە قوشدی .

کییمچیلر پادشاهغەدە بارماقلری برلەن بربوش اورننی کورسەتوب: « ئەنە کییمڭ » دیدیلر.

پادشاەدە کورگانگە صالنوْب یاڭا کییمنی بیك ماقتادی هم اوزینڭ ایسکی کییملرینی صالدروب یاڭا کییمن کیگزرگە قوشدی .

پادشاه یاڭا کییمە یورورگە چقغان وقتلردە پادشاهنی کورگان خلق، آنڭ کییمسز یورگانۈن کورسەلردە : « بز مینڭ کییمڭنی کورمیمز» ـ دیب ئەیتورگە قورقالر ایدی .

چونكه «پادشاهنىڭ ياڭا كييمن عقلسز كشى كورەس» - ديگان خبرنى آلارده ايشوتكانلر ايدى. شونىڭ اوچونده پادشاه برله اوچراشقان وقتلر هربرسى: «مين كورميم، باشقەلر كوره طورغاندر» - ديب اويلاب يوريلر هم آنى ماقتاب كيتەلر ايدى.

مونه بر وقتلى قايدىن كيلگاندر برعقلسز: «قاراڭز ئەلى پادشاه كييمسز يورى بتونلەى يالانغاچ يورى» - ديب قچقروب ييبەرگان ايدى، پادشاه اويالوودىن بيك تيزگنه قايتوب كيتدى. باشقه خلقلرده پادشاهنىڭ چلاب ده كييمسز يورگانوڭن كورديلر.

ماچى بالاسى

I

ۋاسه هم كاتيه اسملى آغالى سڭللى ايكى بالانىڭ برماچيلرى بار ايدى. ماچى ياز كوندەڭ يوقغه چغوب بتونلەى قايتماس بولدى. بالالر ماچينى نى قدرلى ازلەسەلرده تابا آلماديلر.

مونه بر وقتلى بالالر آبزار يانىده اويناب يوريلر ايدى، نچكەگنه ميياولاغان تاوشنى ايشتوب ۋاسه باصقچقه

باصوب آبزارنىڭ توپەسىنە منوب كيتدى ، ئەكاتيە توپەندە قالدى .

اول، ۋاسەدن: «تاپدڭمى، تاپدڭمى؟» - ديب صورا- شدرغالاب طورسادە جوابسز قالا ايدى.

مونە بر آز وقت اوتكاچ برتۇرلى شادلقلى تاوش برلەن: «تاپدم! بزنڭ ماچى ايكان... بالالرى بار... مۇن بيرى بالالرى بيگرەكدە مانورلر صوك» - ديب ۋاسە قچقرغان ايدى، كاتيەاو يلرينە تيزگنەيوگروب كروب برصاوط برلەن سوت آلوب چقديدە ماچينڭ آلدينە قويدى .

ماچينڭ بالالرى بيش ايدى .

ماچى بالالرى اويالرندن چغوب يورى باشلاغاچ كاتيە برلەن ۋاسە صۇرى توسده ، آق تەپيلى برماچى بالاسۇن اوزلرينە صايلاب اويلرينە آلوب كرديلر.

ۋاسە برلە كاتيەنڭ آناسى صۇرى ماچى بالاسۇن اوزينڭ اوغل وقزينە آلوب، قالغانلرۇن باشقە بالالرغە تاراتدى.

ۋاسە برلەن كاتيە صۇرى، ماچى بالاسۇن اويناتالر، اوزلرىدە آنڭ برلەن اوينيلر، آشاتالر، اچرتەلر، حتى يوقلاغاندە يالغز ياتميچە آنڭ برلەن برگە يوقليلر ايدى .

II

بر وقتنی بالالر صوٗری ماچینی اوزلری برلەن برگە آلوب بر یول اوستینە اوینارغە چقدیلر، ییل یولدە یاتا طورغان بر صالامنی سلکتە، ماچی بالاسی آنٸ سلکنگانینە قاراب اویلی دە، اویلی، ئەبالالر ماچینٸ اویناغانینە قاراب شادلانالر.

اول آرادە بالالر شول یول یانندە اوسوٗب طورا طورغان قوزغالاقلرنی کوروب آلارنی جیبارغە طوتندیلر. جیبا طورغاچ بولار ماچی بالاسوٗن بتونلەی ایسلرندن چغاروب آلغاراق کیتدیلر.

مونە کینەتدن گنە بر ەونٸ: «کیری قایتڭز، کیری قایتڭز!» - دیب قچقرغانوٗن ایشتوٗب ئەیلەنوٗب قاراسەلر: بر آخودنیٸ ایکی اتی برلەن بالالرغە تابا چابوب کیلە، اتلر ماچینی کوروب آکار قارشی یوکرەلر ایدی. احمق ماچی بالاسی چابوب بریاققە کیتەسی اورنینە، ایکی آرط آیاغینە اوطروب اتلرنٸ یوکروب کیلولرینە شاق قاتوب تیك قاراب طورا. کاتیە اتلردن قورقوب قچقرا، قچقرا بریاققە یوگرە، ژاسە بولسە بتون کوچی برلەن چابوب باروب اتلر ماچی بالاسی یانینە کیلوٗب جیتوویلە ماچینی قولینە آلا.

اتلر ژاسەنلڭ قولندن ماچی بالاسۇن نی قدرلی آلورغه طرشسالرده، اول آخردن بیرگه یوز توبەن یاتوب ماچی بالاسۇن قابلاب یاتدی. اول آراده آخودنیڭ اوزیده کیلوب بیتوب اتلرنی قووب بر یاقغه ییبەردی.

ژاسه ماچی بالاسون اویلریده آلوب قایتوب شوندن صوڭ آنی اوزی برلەن برگه چیتکه آلوب چقماس بولدی.

آغالی انیلی ایکەو

آغالی أنیلی ایکی کشی بیر یوزون قاراب یورر اوچون چغوب کیتدیلر. آلار تۆش وقتنده بر اورمانغه باروب بیتوب آنده یال ایتەر اوۆچۆن یاتوب طورغانلر ایدی، آخردن یوقوغەده کیتدیلر.

یوقولرندن اویانغاچ کوزلرن بر یاقغه تاپا صالغانلر ایدی، اوزلرندن براق توگل بر بیرده بر یازولی طاش یاتقانۇن کوروب باروب قارادیلر.

طاش‌ده شول توبەندەگی سوزلر یازلغانلر ایدی:

کم‌دەکم بو تاشنی تابسه، تابقان کشی شوشی اورمان برلەن قویاش چغوشیغه تاپا بارسۇن. یولده بر آغم صو

اوچرار ، آنی آرقلی یوزوب چقسون ، آغم صونك یارنده بالالی بر آنا آیو بولور، آنك بالالرون کوتەروب یاق یاغینه قارامیچه شوندەغی تاو باشینه مئسون؛ اول تاو باشنده بر یورط بولور شول یورطده اول بارغان کشی اوزینك بختن تابار.

آغالی أنیلی ایکەو بر بازونی اوقوب چقغاچ أنیسی آغاسینه :

— ئەیده بارامز! احتمال آغم صونی یوزوب چغارمزده آیونك بالالرون کوتەروب تاو باشینه مەربز، آندەغی یورطده اوزبزنك بختبزنی تابارمز.

— مین آیو بالالری اوچون اورمانغه بارمیم، هم سیکاده بارورغه قوشمیم. چونکه ایك اوّلی: بو تاشقه درسمی یالغانمی یازلغان: آنی هیچ کم بلمی؛ احتمال بولار بر قورلی کولکی اوچونگنه یازولغاندر. ئەلی اول یازونی بز یخشیغنه آڭلاغانمزده یوق؛ ایکنچیلی: ئەنه اینەی درسمك یازولغان بولسون اول وقتدە اورمان بوینچه بارورغه طوغری کیله. اینەی حاضر کیچ بولا، بز آغم صونی ازلەب تابا آلمابزده یولده آداشوربز؛ اگرده اینەی آغم صونیك ازلەب تابساق، بز آنی نیچك یوزوب چغاربز؟ احتمال، اول بیك

تیره‌نده‌رده یاکه بیلك قاتی آغا طورغاندر؛ اوچنچیلی: اگرده ایندی آغم صونی‌ده یوزوب چقا قالساق، آیونلك بالالرن آلوب کیتو بیلك بیلگلاش دیب بله‌بیلگه‌ونی؟ اول بـزنی یولقوب خراب ایته‌ر: بز شولای ایتوب بخت ازلی طورغاچ بر یوق نه‌رسه اوچون بته‌ونله‌ی یوقغه چغارمز؛ دورتنچیلی: ئه‌نه ایندی آیونلك‌ده بالالرون آلوب کیتیك، بز اول تاو باشینه یال ایته‌یچه نیچك منوب بیته‌رمز. مونه ئه‌لی آننه ایلك کیره‌کلیسی یازولمیچه قالغان: بز اول یورطمه نیندی بخت تابار بز، احتمال آننه بزگه هیـچ کیره‌گی بولماغان بر بخت کوته طورغاندر!

— مینمچه، آلای تـوگل! آنی یوق نه‌رسه اوچون تـاشقه یازوب ماتاشماسلر ایدی. هر سوزی آچق هم آڭلارلق یازولغان. مونده بیگره‌ك‌ده شونسی بار: گرچه بز اوزبز شولای دیب اویلاساقده، اوّلا بزگه‌هیچ بر تورلی قورقنچ یوق؛ ایکنچیلی: اگرده بز بارماساق، تاشنی ایکنچی بره‌و تابوب اوقـوب باروروده اول بختنی بـز تابا آلمابز، اول تابار، ئه‌بز بر نه‌رسه‌سز قالوربز؛ اوچنچیلی: اگرده شولای مشقتله‌نمیچه، اشـله‌میچه ـ دنیا بزنی هیـچ بر وقت وهیچ نه‌رسه‌سی برله‌ن شادلاندرماس؛ دورتنچیلی: میـن اوزم

هیچ بر وقتده اوزمنی برەر نەرسەنی اشلەودن قورقالورغان ایقوب باشقەلرغه کورسەتەسم و آلارنی اوزەمنك حقمئ «شولای بابا دەیتکانچه ، اویلاتاسم کیلمی .

— زور بختنی ازلەو- کچکنه بختنی یوغالتادر ، قولغه پسنەکنی بیرمیچه طوروب ، هوادەغی طورنانی بیرورگه وعده قیلما !» - دیب دەیتکانلر .

— دە مین : « بوریدن قورقساك اورمانغه بارما ؛ طاش آستوندن صوآقسی !» - دیب دەیتکانلرون ایشوتکانم بار ؛ میلمچه بارو کیرەك ایدی . مین اوزم بارام .

آغا بولغانی بارورغه رضا بولمیچه بارمیچه قالوب ، آنك انیسی کیتدی .

اُنی بولغانی اورمانغه تیك کرگانگنه ایدی ، تگی آغم صوغه اُوچراب ، آنی آرقلی یوزوب چقدی . آغم صونك یارندوق آنا آیو بالالری برلەن ، بختکه قارشی ، یوقلاب یاتا ایدی . بو کشی تگی آیونك بالالرون کوتەرب آلوب ، یاق ، یاغیده هیچ قارامیچه تیزگنه تاوغه تـابا یوکروب کیتوب تاونك باشینه منوب دە پیتدی .

بو کشینی تاو باشنده طورا طورغان خلق کوروب آنی

قارشی آلدیلر هم یاخشی پوزکاگه اوطرتوب اوزلرینك قالالرینه آلوب کیلوب پادشاه ایتوب قویدیلر.

بوکشی آنده بیش یل پادشاه بولوب طوردی.

آلتنچی یلده ایکنچی برپادشاه کیلوب مونك برله‌ن صوغشوب بیرینی آلدی‌ده اوزن بتونله‌ی بیرندن قووب چغاردی.

بو کشی تاغی‌ده اولگی کبك بیر یوزنده یوررگه دیب چغوب کیتدی هم اوّل اوزینك آغاسی برله‌ن کورشور اوچون آنك آولینه قایتدی.

بو کشینك آغاسی آولده بیك فقیرده بای‌ده توگل، بر تورلی‌گنه کون کیچوره ایدی.

آغالی أنیلی ایکەو بر برسی برله‌ن کورشکانلکلریده بیك شادلانوب اوزلرینك اوتکان طورمشلری حقنده سویله‌شه باشلادیلر.

تگی کشینك آغاسی ئه‌یته:

— مونه کوره‌سگمه! همه‌سی مین ئه‌ینتکانچه چقدی: مین هر وقتده آقرنغنه بولسه‌ده یاخشی‌غنه طوردم، ئه سین پادشاه بولوب طورساڭده کوب قایغیلر کورگانسڭ.

— مین، شول وقتده اورمانغه بارغانلغم هم تاو باشینده

منگانلىگم اوچۇن هيچ قايغورميم، گرچه مينم ماضرگى طورمشم ناچار بولسه‌ده، ايچماسه اوزمنڭ عمرم اچنده بر ايسكه توشرورلك بر نه‌رسه‌م بار، سينڭ نه‌رسه‌ڭ بار؟!

بتدى.

پوژار

I

اوراق اوستى ايدى. ايرلر وخاتونلر اوراقغه كيتديلر. آولده بارى بالالر برله‌ن قارتچقلرغنه قالدى. شول آولنڭ بر يورطنده اوچ بالا برله‌ن بر قارتچق اوى صاقلاب قالغان ايدى. قارتچق ايكه‌ڭ پشروراوچون پيچكه ياقديده بر آز يال ايتەر اوچون ياتوب طوردى. لكن چبنلر آنڭ يوزينه قونوب قارچقنى طنچسزلاندرا باشلاغاچ، اول بتن سولگى برله‌ن قابلاب قويدى، اوزاقلا طورمادى يوقوغه كيتدى.

بالاسينڭ بالالرندن، اشا اسه‌لى اوچ ياشارلك بر قز پيچ قاپقاچن آچوب صوصقچقه اوطلى كومر صوصدى‌ده اوى آلدينه چغوب كيتدى. ئه‌بيسى اوى آلدينه كولته اينوب

بەيلەر اوُچوُن صالاملر كيتروب قويغان ايدى. ماشا بىر صوصقچ اوتلى كومر اوستينه شول صالاملرنى صالوب اوُره باشلادى. صالام گوُرولدەب يانا باشلاغاچ ماشانڭ كيفى كيلدى‌دە اوزينڭ ياش يارماق أنيسى كيريوشكانى ييتەكلەب، يانا طورغان اوط يانينه آلوب چقدى.

— قارا ئەلى كيابوسكا؛ مين نيندى پيچ ياقدم!

صالام گوُرولدەب يانا، اوط طورغان صايون قوّتلەنە. اوُى آلدى بتونلەى توُتوُن برلەن طولغاچ، ماشا اشڭ قايا كيتەچەگن سيزوب قورقوودن تيزگنەاوُيگە يوكروب كردى. كيريوشكا شوندە بوصاغاغە آبنوب يغلدى‌دە بورنن جيمروب آغرتووينه چدى آلميچە آچى تاوش برلەن يغلارغە كرشدى.

II

ماشا أنيسن قولىدن اوسترەب آلوب كردى‌دە لافكا آستينه كروب ايكەوى برگە قاچديلر. قارچق هيچ نەرسە بلشميچە يوقلى، ئە ۋانيە (آكا‌رسيگز ياش ايدى) اوراەدە ايدى. ۋانيە اورامدە اويناب يورگاندە اوُى آلارندن قويى توُتوُن چقغانوُن كوردى‌دە اوطلڭ برچيتندن سيكروب اويگە كرگاچ ئەبيسن يوقودن اويغاندى. قارتچق بتونلەى نى اشلەرگەدە باميچە شاشوب بالالرنى بتونلەى اونتوب كشيلر

چاقرورغه چغوب کیتدی. ماشا هامان شول قاچقان ییرندن چقمیچه قورقوب تیك طورا ، تیك کوککه بالا بورنی آغرتقانینه چذبی آلمیچه قچقروب ییبه‌رگه‌لی ، ژانیه بالانڭ تاوشینی ایشتوب ایده‌نگه یانوب قارادیده آلارنی کوروب قچقردی :

چغکز تیزره‌ك ، بالاسز !

ماشا لافکا آستوندن چغوب اوی آلدی ایشگنی آچقان ایدی ، آنڭ قوبی تۇتۇن ، یالقنلی اوط برله‌ن طولغانـۇن کوروب چغارغه ممکن توگللگن سیزگاچ ، کوزی قایتدی . ژانیه آخردن نی اشله‌رگه‌ده بلمه‌گاچ ، ته‌ره‌زه‌نی آچوب ماشاغه شوندن توشه‌رگه قوشدی . ماشا اویدن چقغاچ ژانیه بالانی سویره‌ب ته‌ره‌زه یانینه آلوب کیلـگانده ایکی مرتبه آهنوب یغلدی . چونکه بالا بیك آغر ، آنڭ اوستینه آچی تاوش برله‌ن یغلی یاکه آغاسن تورتوب ییبه‌ره . درستیگنه ، آغاسینه بیرلورگه تله‌می ایدی .

اوطاۇینڭ ایشگندن کورۇنه باشلاغاچ ژانیه ، بالانڭ باشن ته‌ره‌زه‌گه طغوب نورتوب توشورمکچی بولغان ایدی ، لـکن بالا بیك قورقغانلقدن بتون کوچی برله‌ن ته‌ره‌زه‌گه طوتنوب یابشوب قالدی . آخری ژانیه بو اشنی اوزی گنه بولدرا آلمادی .

— ماشا ! کیلیوسکانی آل تەرەزەدن !

کیر یوشکانڭ باشىدن ماشا تارتوب، آرطىدن ۋانیـه اتوب کوچکەگنە بالانی اوُیـدن چغاردیلر. هـم اوزلری ده چقوب اوطىدن قوطلدیلر.

سؤاللر :

عبدالله قایسی پادشاهنڭ وزیری ایدی؟
خلق آنی بارا طورغان بیرندن نەرسه اوچون توقتاندیلر؟
وزیرنڭ صاقالندن توتوب کم سلکدی ؟
آنی کم کیلوب دەلەکلەدی ؟
وزیر شوندن صوڭ نی اشلەدی؟
نعیم نیچك دیدی ؟
بولارنڭ آراسندە بیگرەك قایسی کشی یاخشی؟

پادشاه آوری باشلاغاچ خلقغه نـەرسه دیب اعـلان تاراندی؟
آلار نی اشلەدیلر؟
آرالرندن برحکیم نەرسه سویلەدی؟
بختلی کشینی تابدیلرمی؟
پادشاهنڭ اوغلی نی وقتده، قایده ونەرسه ایشتدی؟
شول وقتده فقیرنڭ حالی نیچك بولدی؟

کملرنڭ ماچیسی بار ایدی؟

اول یاز کونلده نی اشله‌دی ؟

آنی نی اشله‌گانده، قایده تابدیلر؟

آنڭ کملری بار ایدی؟

ۋاسه برله‌ن کاته ماچینی نی اشله‌ته‌لر ایدی، آلار اول ماچی بالاسۇن قایده آلوب چقدیلر؟

آنده نیندی واقعه بولدی؟

کملر بیز یوزنده یورور اوچون چقدیلر؟

آلار اورمانده نی اشله‌دیلر ونه‌رسه کوردیلر؟

آغا بولغان کشی نی سویله‌دی؟

أنی بولغان کشی نی سویله‌دی؟

بولار نیندی مقاللر کیتورشدیلر؟

آخردن قایسیسی کیتدی؟

آکا یولده نه‌رسه‌لر اوچرادی؟

آنی کم ایتوب قویدیلر؟

نیچه یل پادشاه بولوب طوردی؟

آندن صوڭ نی بولدی؟

یورطقه قاینقاچ آغاسی نه‌رسه دیدی؟

بتدی .